

Posudek oponenta bakalářské práce

Název práce: **Spiritualita studentů Teologické fakulty**

Autor práce: **Kateřina Špindlerová**

Obor studia: **Pedagogika volného času, 3. ročník**

Posudek vypracoval: **Mgr. Veronika Blažek Iňová, Ph.D.**

Datum: **9. 5. 2023**

Bakalářská práce studentky Kateřiny Špindlerové se zabývá otázkou spirituality studentů vysoké školy, konkrétně Teologické fakulty (při Jihočeské univerzitě). Cíl svého výzkumu vymezuje v úvodu své práce právě tímto tématem, když se táže „jaká je spiritualita studentů Teologické fakulty“? Pro zjištění odpovědi postupuje pomocí dotazníkového šetření. Předpokládám, že „metodou otevřených a uzavřených“, jsou myšleny otevřené a uzavřené otázky, a že jde o kvantitativní, nikoliv kvalitativní výzkum (zde asi pouze překlep), jak studentka v úvodu své práce uvádí? V teoretické části kromě definice a mnohotvárného popisu základního pojmu, kterým je pro tuto práci spiritualita (již je věnováno i několik samostatných kapitol), jsou popsány ještě termíny „náboženství“ a „religiozita“, které s pojmem spirituality úzce souvisí. Praktická část práce pak zahrnuje zevrubný popis výzkumné metodologie, cíl a představení otázek dotazníkového šetření. Na závěr výzkumné části jsou shrnuta zjištění, k nimž studentka v rámci vlastního dotazníkového šetření dospěla.

Formální a jazyková úroveň práce

Bakalářská práce obsahuje celkem 35 normostran textu (úvod – závěr), čímž odpovídá stanovenému rozsahu pro bakalářské práce na Teologické fakultě JU (viz Opatření děkana č. 300/2022, čl. 17, odst. 8). Vlastní text práce je pak rozdělen na teoretickou a praktickou část, které jsou dále členěny do celkem devíti kapitol, které jsou co do obsahu rozvrženy poněkud nerovnoměrně, a některé kapitoly či podkapitoly tak obsahují např. necelou jednu stránku (8. kap.) nebo 1-2 str. textu (3. – 7. kap.). V praktické části je naopak velké množství podkapitol v rámci jediné kapitoly, ale v tomto případě, s ohledem k rozpisu odpovědí na jednotlivé otázky, je tento rozsah kapitoly odůvodnitelný.

Jazykové úroveň práce je přijatelná a studentka k vyjádření svých myšlenek používá dostatečnou slovní zásobu a odpovídajícím způsobem pracuje s odbornými zdroji. Pro odkazování na použité zdroje zvolila metodu průběžných poznámek umístěných pod čarou, které jsou, stejně jako bibliografické citace v seznamu použitých zdrojů na konci práce, v souladu s citační normou, uvedenou v Metodické pomůcce pro zpracování závěrečných kvalifikačních prací na TF JU.

Gramatické chyby a překlepy či nesprávné výrazy se v textu objevují bohužel velmi často (např. s.8 „tyto slova“; s.10 „citově se odprosit“; používání velkých písmen u přídavných jmen místních: např. s.15 „Západní kultury“ či „Velký vliv mělo na Českou

spiritualitu období první republiky.“, s.30 z toho vyplývá apod.). Stylistická stránka je též na nízké úrovni. Studentka místy používá také nadbytečné věty, které mají zřejmě dovysvětlit čtenáři větu předchozí (např. s.6: „Vzhledem k tomu, že je tedy součástí této práce, přijde mi důležité ji alespoň v krátkosti představit.“; s.10: „Jak již bylo řečeno, spiritualitu je velmi těžké uchopit, proto bych se ráda věnovala více podobám.“ apod.).

Grafická podoba práce, zejm. v její výzkumné části obsahuje velké množství výsečových grafů, které by měly čtenáři usnadnit orientaci ve výsledcích výzkumu. Tento základní účel grafy v podstatě splňují, často jsou ale příliš „nahuštěny“ blízko k sobě nebo k průvodnímu textu, což místy působí nepřehledným dojmem.

Obsahová stránka práce

V teoretické části se studentka zabývá vymezení pojmu „spiritualita“, k čemuž používá, mj. také jejího odlišení od příbuzných pojmů jako je „religiozita“ a „náboženství“. Z uvedeného textu například vyplývá, že v případě spirituality a religiozity se jedná o více méně dva protiklady, ale s tím si dovoluji nesouhlasit, neboť předmětem zájmu obou fenoménů je duchovní život jedince či společenství.

Velmi oceňuji originální nápad studentky se zařazením kapitoly o poselství věrozvěstů Konstantina (Cyrila) a Metoděje (kap. 3.1), jako odkaz na prvopočátky křesťanské „spirituality“ na našem území. Bohužel se zde uvedené informace zdají být příliš kusé a nesouvislé, podobně jako i v případě popisu dalších osobností české historie (kap. 3.2). Také podk. 6.1, v níž se hovoří o „náboženské spiritualitě“ (což zní samo o sobě jako definice „v kruhu“) a narážky na genderové a ekonomické vlivy na religiozitu (zde opravdu nikoliv spiritualitu!) člověka, působí poněkud nesrozumitelně a to možná i proto, že uvedená citace není dále argumentačně rozvinuta ani okomentována.

V podkap. 2.1 *Vymezení pojmu* studentka uvádí, že na spiritualitu člověka mají vliv také média, z jejichž vlivu se můžeme osvobodit pomocí „jakéhosi zklidnění, ke kterému mu pomůže živá spiritualita, živý zážitek“. Toto tvrzení by bylo vhodné dovysvětlit a právě bližší vymezení či spíše vysvětlení dalších zvláštních slovních spojení, či jejich přesnější určení, v textu chybí.

Za hodnotnější část práce považuji část výzkumnou, kdy si studentka dala obrovskou práci s rozesláním, podle jejích slov celkem 733 studentům. Ač se jedná o výzkum kvantitativní, tak i samotné vyhodnocení nějakých 28 procent (207) došlých vyplněných dotazníků muselo znamenat opravdu náročný úkol. Zajímavé jsou také výsledky, které studentka slovně i graficky vyjadřuje v praktické části. Např. zjištění, že 64 procent respondentů se sice označilo za „věřící“, ale polovina z nich nepraktikuje žádnou duchovní aktivitu (vč. chození do kostela, modlitby či meditace). To odpovídá současnému trendu potřeby víry „bez závazků“ a dalších povinností. Podnětné byla i zjištění, že studenti v tomto věku už mají nějaký konkrétní cíl či našli smysl svého života. Za nejzajímavější zjištění považuji závěr, že velkou část z nich v jejich víře či v jejím hledání účinně doprovází a formuje studium na TF JU, ale také jejich osobní duchovní prožitky.

Otázky k obhajobě:

- 1) Co je myšleno oním „novým náhledem na Boha“? (s. 12)
- 2) Občas studentka používá pojmů či slovních spojení, které s ostatním textem nesouvisí, nebo působí jako vytržené z kontextu zcela jiného typu práce. Co je například myšleno slovním spojením u podk. 2.3 *Spiritualita a Písmo svaté*: „měli bychom se pokusit propadnout do Pánova života“? (s. 12)
- 3) Stejně tak by bylo asi vhodné nějak upravit citaci (s. 12, odk. 17), v níž studentka popisuje jedno z možných vnímání pojmu transcendence, který uvádí jako „popsání něčeho tajuplného, které je všude přítomné a prožíváme to, když vyjdeme za sebe sama“. Znamená to tedy, že transcendence je nějaké meditativní cvičení, při němž člověk vychází „ze sebe sama“? Nebo je to spíše myšleno tak, že transcendence počíná u člověka samotného?
- 4) Studentka v podk. 2.5 *Spiritualita Východu moderní doby* zřejmě popisuje rozdíl spirituality od nám známější tradice římsko-katolické od pravoslavných a řecko-katolických denominací, reprezentované zde několika spíše náhodně vybranými jmény teologů či duchovních z řad ortodoxní církve. Podle názvu kapitoly by mohl čtenář mylně očekávat, že se zde bude pojednávat i o tzv. východních filosofických směrech, jakými jsou např. buddhismus, taoismus či konfucianismus.
- 5) Proč je na konci úvodu 3. kapitoly (s. 16) uvedena zmínka o renesanci a baroku, ovšem bez dalšího vysvětlení? Není to nadbytečné?
- 6) Opravdu existuje něco jako „běžná spiritualita“ (4. kap.), „vlastní spiritualita (5. kap.) a „náboženská spiritualita“ (kap. 6.1)? Z jakých zdrojů přitom studentka vychází?
- 7) Co je myšleno „oddaností naší společnosti“ jako zdroje současné spirituality (s. 20)?
- 8) Které zjištění bylo pro Vás při vyhodnocení Vašeho výzkumu nejpřekvapivější?

I přes uvedené, a vcelku závažné, výhrady k teoretické části, ale naopak s ohledem na náročnost dotazníkového šetření, které navíc přineslo velmi zajímavá zjištění, **doporučuji tuto bakalářskou práci k obhajobě** a navrhuji hodnotit tuto práci známkou **dobře**, samozřejmě s přihlédnutím k průběhu obhajoby.

.....

Mgr. Veronika Blažek Iňová, Ph.D.